

TOOL

Aan de slag met je team en/of bestuur rond de rollen

Deze tool helpt je om met je team van sociaal-cultureel werkers of met je bestuur (svrijwilligers) aan de slag te gaan en samen na te denken over jullie visie op de sociaal-culturele rollen. Het team en bestuur kunnen hier rond ook samenwerken.

Bij enkele werkvormen raden we aan om in kleinere groepjes te werken. Als je team erg klein is, wordt dat moeilijk. Kies er dan voor om het werk van de kleine groepjes toch collectief te maken en bijvoorbeeld de oefeningen te spreiden over een langere periode.

Voorbe- reiding

MATERIAAL

- 3 grote vellen papier (A3 of groter):
 - Bovenaan schrijf je telkens een van de drie rollen.
 - Schrijf de drie invalshoeken **maatschappelijk belang – maatschappelijke bijdrage – maatschappelijke verandering** als titels op het blad. Laat telkens witruimte tussen de titels.
- Schrijfmateriaal en stiften
- Printouts:
 - Missie en visie van je organisatie (4 maal)
 - Kader met invalshoeken op de drie functies (Stap 2)
 - Overzicht van jullie praktijken
- Post-its

INHOUDELIJKE VOORBEREIDING

- Zorg dat iedereen van het team/bestuur mee is met de basis van sociaal-culturele rollen. Laat hen [de screencast 'De sociaal-culturele rollen' bekijken](#).
- Neem als begeleider zelf ook de [visietekst 'Naar een eigen visie op de sociaal-culturele rollen'](#) door.

Stap 1

GEDEELDE MISSIE

IN GROTE GROEP

- Lees de missie en visie van je organisatie luidop voor.

IN GROEPJES

- 10 minuten
- Verdeel je team/bestuur in drie groepen van gelijke grootte. Iedere groep focust in de oefening op één sociaal-culturele rol.

Als de groep daarvoor te klein is, kan je de rollen samennemen.

Je kan de oefening ook collectief maken en enkele keren herhalen zodat iedere rol aan bod komt.

- Geef elke groep een eigen printout van jullie missie en visie.
- Opdracht: duid de zinnen of passages in de missie en visie aan die relevant lijken vanuit het perspectief van de gekozen sociaal-culturele rol.

IN GROTE GROEP

- Elke groep overloopt de passages die zij hebben aangeduid:
 - Zijn alle rollen zichtbaar in jullie missie en visie?
 - Geven missie en visie genoeg richting om tot een heldere verantwoording van de rollen te komen?
 - Zo nee, wat moet er veranderen of toegevoegd worden?

Stap 2

VISIE OP DE ROLLEN

Het verhaal over hoe je de drie sociaal-culturele rollen invult, maakt duidelijk op welke manier je organisatie haar positie in de civiele samenleving inneemt. Door het opnemen van die drie rollen in de samenleving draag je bij aan het goed functioneren van de moderne democratie. Om je visie te expliciteren, stellen we je telkens drie vragen per rol. Elke vraag belicht één specifieke invalshoek die kan bijdragen tot een heldere formulering van je visie op en je invulling van die rol. Je werkt het best vanuit die drie invalshoeken aan één samenhangend verhaal per rol. Het is dus niet nodig om elke vraag afzonderlijk te beantwoorden. De terugkerende invalshoeken zijn:

- **Maatschappelijk belang:** waarom is het voor de realisatie van je missie belangrijk dat je inzet op deze rol? Welke waarden of visie op de wereld en op je werking drijft je bij de invulling van deze rol? Waarom is het voor de samenleving belangrijk dat je inzet op deze rol?
- **Maatschappelijke bijdrage:** wat wint de samenleving door als organisatie in te zetten op deze rol? Wat 'schenkt' je aan de samenleving door deze rol op te nemen? Wat zou er 'verdwijnen uit' of 'te kort' zijn in de samenleving als je dat niet zou doen?
- **Maatschappelijke verandering:** wat wil je organisatie precies bereiken door in te zetten op deze rol? Tot welke maatschappelijke verandering zal je inzet op deze rol bijdragen?

VISIE OP DE ROLLEN

- Volg de groepsverdeling uit stap 1.
Als de groep daarvoor te klein is, werk je voor deze oefening niet in rondes, maar overloop je collectief de invalshoeken voor de drie rollen. Je schrijft dan ook als groep een samenhangend verhaal per rol.
- Doorheen de ruimte verspreid je de drie grote vellen papier. Naast ieder blad leg je ook het uitgeknipte kader met kernvragen.
- Als begeleider loop je rond en sta je de groepsleden bij als ze vragen hebben.

RONDE 1

- 15 minuten
- Elke groep start bij de rol die ze in Stap 1 al bespraken.
- Ze nemen de missie en visie.
- Vanuit de missie en visie antwoordt de groep met kernwoorden op de vragen over de drie invalshoeken.

RONDE 2

- 10 minuten
- De groepjes schuiven door, 1 persoon uit ieder groepje blijft zitten.
- De persoon die blijft zitten, licht kort toe.
- Het groepje vult verder aan met kernwoorden. Ze hebben oog voor perspectieven die nog ontbreken.

RONDE 3

- 10 minuten
- De groepjes schuiven door, de ene persoon blijft zitten.
- Gebaseerd op de vorige gesprekken formuleert dit groepje een samenhangend verhaal over de rol.

VOORSTELLEN FORMULEREN

- 30 minuten
- Iedereen komt weer samen in een kring (rechtstaand of zittend op stoelen).
- Lees per rol het samenhangende verhaal voor.
- Laat dat verhaal even bezinken
- Iedereen geeft aan of hij zich – vanuit hun eigen praktijkervaring – in die beschrijving kan vinden:
 - Ze blijven zitten/rechtstaan als ze geen aanvullingen hebben.
 - Ze zetten een stap naar voor als ze iets willen toevoegen.Vraag hen om 5 minuten met een buur uit te wisselen om een ander voorstel te formuleren.
- Ga zo door tot iedereen blijft zitten.
Bereik je dit punt na drie ronden nog niet?
Vraag dan aan de persoon/personen die naar voor stappen wat zij nodig hebben om zich wel te vinden in het geformuleerde voorstel.

KRITISCHE ROL

Definitie decreet

Het in vraag stellen van waarden, normen, opvattingen, instituties en spelregels en de publieke dialoog daarover voeden en voeren.

Drie invalshoeken

1. Waarom is het vanuit je missie belangrijk voor de samenleving dat je inzet op de kritische rol?
2. Wat wint de samenleving doordat je inzet op de kritische rol?
3. Wat wil je precies bereiken door in te zetten op de kritische rol?

Ons samenhangend verhaal over de kritische rol

...

VERBINDENDE ROL

Definitie decreet

Mensen verbinden met groepen, gemeenschappen en de brede samenleving door hen ruimtes te bieden waarin ze zich kunnen ontwikkelen in relatie tot anderen en door hen kansen te bieden op deelnemen en deelhebben aan die groepen, aan gemeenschappen en aan de brede samenleving.

Drie invalshoeken

1. Waarom is het vanuit je missie belangrijk voor de samenleving dat je inzet op de verbindende rol?
2. Wat wint de samenleving doordat je inzet op de verbindende rol?
3. Wat wil je precies bereiken door in te zetten op de verbindende rol?

Ons samenhangend verhaal over de verbindende rol

...

LABORATORIUMROL

Definitie decreet

In maatschappelijk innoverende praktijken experimenteren met nieuwe maatschappelijke spelregels als antwoord op complexe samenlevingsvraagstukken.

Drie invalshoeken

1. Waarom is het vanuit je missie belangrijk voor de samenleving dat je inzet op de laboratoriumrol?
2. Wat wint de samenleving doordat je inzet op de laboratoriumrol?
3. Wat wil je precies bereiken door in te zetten op de laboratoriumrol?

Ons samenhangend verhaal over de laboratoriumrol

...

Stap 3

INVULLING VAN DE ROLLEN

- Omdat je bij deze oefening vanuit praktijkervaringen vertrekt, is ze minder geschikt om met een bestuur te maken.
- Laat iedereen van het team het overzicht van kernpraktijken overlopen.
- Iedereen schrijft voor zichzelf op post-its de kernpraktijken op waarbij zij betrokken zijn.
- Verspreid doorheen de ruimte opnieuw de A3-papieren met de omschrijving van de rollen op.
- Iedereen loopt rond en kleeft een praktijk bij die rol waartoe hun praktijk volgens hen het meest bijdraagt.
 - Kleefde een collega een praktijk al op het blad? Plak je post-it erbovenop.
 - Draagt een praktijk bij aan meerdere rollen? Maak dan een extra post-it
- Overloop samen:
 - Zijn er inconsistenties (collega's die hun praktijk bij andere rollen kleefden, een praktijk die niet werd geplakt ...)?
 - Zijn de rollen evenwichtig verdeeld?
Als er bij één van de rollen erg weinig praktijken zijn, kan je met het team samen nadenken (nu of later) of er ruimte is om nieuwe praktijken op te zetten waarin die rol meer prominent ruimte krijgt.